

Ομιλία του Προέδρου και Διευθύνοντος Συμβούλου του Ομίλου ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ, Γιώργου
Περιστέρη, στο συνέδριο Economist «Οι υποδομές στην Ελλάδα και την Ανατολική
Μεσόγειο την επόμενη δεκαετία»

12 Απριλίου 2019

Θα μου επιτρέψετε να ξεκινήσω πρώτα από τις προοπτικές της Ελλάδας σε ό,τι αφορά την πραγματοποίηση μεγάλων επενδύσεων γενικά και επενδύσεων στις υποδομές ειδικότερα. Κατά την γνώμη μου η Ελλάδα μετά από μία μεγάλη περίοδο αποεπένδυσης αποτελεί σήμερα μοναδική επενδυτική ευκαιρία. Οι αναπτυξιακές της δυνατότητες πιστεύω ότι είναι πολλαπλάσιες από τους ρυθμούς στους οποίους αναφέρονται οι δανειστές της, οι οποίοι από υπερβολικά αισιόδοξοι στην αρχή της κρίσης έχουν πλέον φτάσει στο άλλο άκρο. Τις δυνατότητες αυτές δεν τις βλέπουν μόνο οι Έλληνες επιχειρηματίες. Τις αναγνωρίζουν πλέον και διεθνείς επενδυτές, όπως για παράδειγμα η ολλανδική REGGEBORGH INVEST, η οποία επένδυσε στον δικό μας όμιλο εξαιρετικά σημαντικά ποσά τον τελευταίο χρόνο, που αναγνωρίζουν στην πράξη αυτές τις προοπτικές.

Προσωπικά πίστευα στις προοπτικές της Ελλάδος από την αρχή της κρίσης. Και είχα από τότε μιλήσει για τρεις προϋποθέσεις με βάση τις οποίες η Ελλάδα θα επέστρεφε δυναμικά στο οικονομικό διεθνές προσκήνιο. Είχα μιλήσει για ένα επενδυτικό σοκ που είναι απολύτως εφικτό με βάση τα διαθέσιμα επενδυτικά σχέδια. Επίσης, είχα αναφερθεί στην ανάγκη η ελληνική επιχειρηματικότητα να επιδείξει επενδυτικό πατριωτισμό μέσα από την υλοποίηση επενδύσεων, αλλά και την έμπρακτη στήριξη του εγχώριου τραπεζικού συστήματος με διατήρηση και επαναπατρισμό των κεφαλαίων στις ελληνικές τράπεζες. Τέλος, είχα εκφράσει την εύλογη απαίτησή μας να έχουμε ως ελληνικές εταιρείες ισότιμη μεταχείριση με τις εταιρείες του εξωτερικού. Τα ίδια ισχύουν και σήμερα σε πολλαπλάσιο βαθμό. Τα διαθέσιμα επενδυτικά σχέδια έχουν πολλαπλασιαστεί. Με βάση τα στοιχεία της PWC του 2018 ο αριθμός των προγραμματισμένων και ανεκτέλεστων έργων υποδομών έχει αυξηθεί σημαντικά κατά τη διάρκεια της κρίσης και η αξία τους ανέρχεται σε € 18,7 δισ. μέχρι το 2023. Συνολικά, ο μέσος όρος των επενδύσεων στην Ελλάδα, ως ποσοστό του Α.Ε.Π., είναι σήμερα ο μισός περίπου σε σχέση με το 21% που είναι ο μέσος όρος στην ευρωζώνη. Ταυτόχρονα όσοι βρισκόμαστε ακόμη εδώ από την πλευρά της ελληνικής επιχειρηματικότητας έχουμε έμπρακτα αποδείξει αντοχή στην μεγαλύτερη κρίση που έζησε ποτέ δυτική χώρα μετά το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο. Παραμένει, όμως, δυστυχώς παρούσα και η άνιση μεταχείριση, είτε αυτή αφορά τις τεράστιες διαφορές στις δυνατότητες δανεισμού και στο ύψος των επιτοκίων που πληρώνουμε, είτε αφορά τη φορολογική και γραφειοκρατική συμπεριφορά του ελληνικού κράτους, που παραμένει δυστυχώς

ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ Α.Ε.

Λ. Μεσογείων 85, 11526 Αθήνα, E: info@gekterna.com, T: 210 6968000, F:210 6968098-99

αμετάβλητη, είτε ακόμα περισσότερο τη συνολική υπέρ των ξένων επενδυτών διακριτική μεταχείριση που επιδεικνύουν οι φορές της Πολιτείας.

Θα πρέπει να καταλάβουν οι πολιτικοί και οι γραφειοκράτες μας, εγχώριοι και Ευρωπαίοι, την διαπίστωση που έχει κάνει η Παγκόσμια Τράπεζα, η οποία έχει εξηγήσει ότι για να προωθηθούν οι επενδύσεις σε μια χώρα πρώτα και πάνω απ' όλα πρέπει να κινητοποιηθούν οι εγχώριοι επιχειρηματίες. Με την κινητοποίησή τους, η ανάπτυξη στην Ελλάδα στα επόμενα χρόνια, με επίκεντρο τις υποδομές οι οποίες έχουν και έναν εξαιρετικά υψηλό πολλαπλασιαστή, περίπου 1,8, μπορεί να εκπλήξει ακόμα και τους πιο αισιόδοξους.

Έρχομαι τώρα στην ανάπτυξη των υποδομών στην Νοτιοανατολική Ευρώπη συνολικά, η οποία πιστεύω επίσης ότι έχει εξαιρετικά ενδιαφέρουσες προοπτικές. Ιδίως σε σχέση με την Δυτική Ευρώπη, όπου ο κλάδος των υποδομών είναι ήδη ώριμος και χωρίς δυνατότητες γρήγορων ρυθμών ανάπτυξης. Οι λόγοι είναι τρεις:

1. Η **δύσκολη γεωμορφολογία**, η οποία σημαίνει ότι θα χρειαστούν ακόμα πολλά μεγάλα έργα για να ολοκληρωθεί η ανάπτυξη των υποδομών της ευρύτερης περιοχής. Δεν είναι τυχαίο ότι η χερσόνησος του Αίμου έχει πάρει το όνομα της από την ομώνυμη οροσειρά. Ακόμη και στην Ελλάδα που υπάρχουν ήδη αναπτυγμένες υποδομές σε πολλούς τομείς εξακολουθεί να υπάρχει σημαντικό πρόσθετο περιθώριο ανάπτυξης.
2. Οι **δυναμικοί αναπτυξιακοί ρυθμοί των τελευταίων ετών** στην ευρύτερη περιοχή, οι οποίοι θα επιταχυνθούν όταν η Ελλάδα, μια από τις μεγαλύτερες οικονομίες της περιοχής, μπει σε δική της δυναμική αναπτυξιακή τροχιά, ενώ βρισκόταν σε ύφεση επί μία σχεδόν δεκαετία.
3. Οι **σημαντικοί τομείς υποδομών με αναξιοποίητο αναπτυξιακό δυναμικό**. Ο τομέας της ενέργειας για παράδειγμα, στον οποίο ο δικός μας Όμιλος είναι ιδιαίτερα ενεργός, έχει πολύ μεγάλες δυνατότητες πρόσθετης ανάπτυξης.

Θα μου επιτρέψετε να ολοκληρώσω την τοποθέτησή μου αναφερόμενος σε έναν επί μέρους τομέα των υποδομών, την ενέργεια ο οποίος ειδικά στην Ελλάδα, που γνωρίζω τις σχετικές δυνατότητες σε μεγάλο βάθος, έχει εξαιρετικές προοπτικές.

Η Ελλάδα διαθέτει το μεγαλύτερο αιολικό δυναμικό στην ευρύτερη περιοχή της νοτιοανατολικής Ευρώπης και της Μεσογείου. Ιδίως αν ληφθεί υπόψη και το θαλάσσιο αιολικό δυναμικό της, καθώς ωριμάζουν οι τεχνολογίες και η βιομηχανική ανάπτυξη του συγκεκριμένου τομέα. Επίσης, υπάρχουν πολύ μεγάλες δυνατότητες στην αποθήκευση ενέργειας μέσω της ώριμης τεχνολογίας της αντλησιοταμίευσης, καθώς η χώρα διαθέτει πρόσφορους φυσικούς και τεχνητούς ταμιευτήρες, υψομετρικές διαφορές και άφθονη ενέργεια για αποθήκευση από ανανεώσιμες πηγές. Επίσης, υπάρχουν μεγάλα έργα ηλεκτρικών διασυνδέσεων, όπως αυτά που αφορούν το Αιγαίο (Κρήτη, Δωδεκάνησα κ.ά.)

που είναι αναγκαία για να αξιοποιηθεί το ενεργειακό της δυναμικό. Όλα αυτά τα λέω μετά λόγου γνώσεως. Η θυγατρική μας ΤΕΡΝΑ Ενεργειακή είναι η μεγαλύτερη ελληνική εταιρεία στην αιολική ενέργεια διεθνώς και ο μεγαλύτερος επενδυτής στην αιολική ενέργεια στην Ελλάδα. Έχουμε αδειοδοτήσει ή κατασκευάζουμε περισσότερα από 1500 MW εγκαταστάσεων ΑΠΕ στην Ευρώπη και την Αμερική και στοχεύουμε τα 2000 MW. Ταυτόχρονα προωθούμε επενδύσεις στην αποθήκευση ενέργειας συνολικού προϋπολογισμού 800 εκατομμυρίων ευρώ.

Οι τρεις αυτές κατηγορίες επενδύσεων -ανανεώσιμες πηγές, αποθήκευση και διασυνδέσεις- αποτελούν ένα ενιαίο και συμπληρωματικό σύνολο, το οποίο αθροιστικά μπορεί να ξεπεράσει τα επόμενα πέντε χρόνια τα 8 δις ευρώ σε επενδύσεις, αθροίζοντας στο ΑΕΠ 1,5% πρόσθετη ανάπτυξη στη διάρκεια της αντίστοιχης περιόδου και δημιουργώντας τις βάσεις για να γίνει η Ελλάδα στη δεκαετία του 2030 για πρώτη φορά στη σύγχρονη ιστορία της καθαρός εξαγωγέας ενέργειας και «μπαταρία» του Ευρωπαϊκού νότου, που είναι στο σύνολό του σχεδόν μεγάλος εισαγωγέας ενέργειας.